

Opis pracy doktorskiej

Joanna Zakrzewska

Praca doktorska pt.: „Prze-myśleć piękno. Estetyka kaligrafii japońskiej” porusza zagadnienie estetyki kaligrafii japońskiej. Praca składa się z dwóch integralnych części: naukowej i artystycznej. Część naukowa jest próbą zgłębienia wartości estetycznych kaligrafii japońskiej w następujących kontekstach: historycznym, kulturowym, technicznym oraz artystycznym. Zawiera zarówno opracowanie naukowe rozwoju pisma w Chinach oraz pisma i języka w Japonii, jak i podstawowe zagadnienia związane z historią i technicznymi zagadnieniami kaligrafii. Część ta jest wstępem do rozważań na temat idei piękna w sztuce kaligraficznej. W rozdziale poświęconym kontekstowi kulturowemu mówione zostały zarówno cechy estetyki japońskiej jak i główne kategorie estetyczne. Kolejnym badanym problemem jest aspekt duchowy kaligrafii, na który składa się problematyka ekspresyjnej oraz komunikacyjnej roli tej sztuki oraz rozumienie kaligrafii jako drogi, jednorazowego aktu twórczego oraz sztuki konceptualnej. Jednakże głównym przedmiotem niniejszej pracy jest kontekst artystyczny sztuki kaligraficznej. Podejmując ten wątek zostały umówione wartości artystyczne takie jak: środki wyrazu, obrazowość, związki z malarstwem oraz zagadnienie kompozycji; a także wartości estetyczne takie jak: pojęcie wzajemności i dotykowości kaligrafii, jej trójwymiarowości oraz rozumienie kaligrafii przez pryzmat tańca, czy melodii. Praca teoretyczna kończy się próbą analizy sposobów reagowania na kaligrafię japońską odbiorców zachodnich, dla których obcy jest złożony kontekst kultury Wschodu.

Opracowanie naukowe zagadnienia stało się punktem wyjścia dla części artystycznej pracy doktorskiej. Cykl grafik będących interpretacją podstawowych kategorii japońskiej estetyki zrealizowany został w postaci swoistego tłumacza wizualnego. Jest to czternaście prac, z których każda oparta została na ideogramach budujących nazwę danej kategorii estetycznej. Wychodząc od badań teoretycznych, które pokazują ścisłe uzależnienie odbioru kaligrafii od kontekstu kulturowego, pragnęłam poprzez graficzne środki wyrazu uczynić zrozumiałymi znaki pisma, które są niezrozumiałe w naszej kulturze opartej na słowie mówionym. Cechą dystynktywną kaligrafii jest komunikowanie na dwóch płaszczyznach: obrazowej i językowej. Realizując artystyczną część doktoratu pragnęłam uczynić warstwę językową przezroczystą i przekazać znaczenia jedynie przy pomocy warstwy obrazowej. Jest to jednocześnie próba dotarcia do każdego potencjalnego odbiorcy nieznającego języka oraz kultury japońskiej przy pomocy języka sztuki. Poprzez dobór odpowiedniego stylu pisma

samych znaków, poprzez rodzaj narzędzia, dobór tła oraz innych środków wyrazu artystycznego, grafiki te próbują oddać ideę zawartą w japońskich słowach. W pracach tych chciałam ukazać zarówno japońskie rozumienie każdej kategorii, jak również uczynić je zrozumiałymi dla uniwersalnego odbiorcy nieosadzonego w kulturze japońskiej.

Opis w języku angielskim

In my dissertation I will analyze the problem of aesthetics of Japanese calligraphy. The thesis is divided into two parts: scientific and artistic. The scientific part explores the aesthetic value of Japanese calligraphy in the following contexts: historical and cultural, technical and artistic. It includes the development of writing system in China as well as the Japanese writing system and language. The central question motivating this paper is beauty of Japanese calligraphy. The chapter third on cultural context examines features of Japanese aesthetics as well as the main categories of aesthetics. Furthermore, it examines the spiritual aspect of calligraphy –the expression, the role of communication and understanding of the calligraphy art as a journey, as a momentaneous act of creation, as a conceptual art. The main focus of the thesis is the artistic context of the art of calligraphy, meaning the means of expression, imagery, relation to paintings and the composition. Moreover, aesthetic values such as: the concept of reciprocity between brush and medium, as well as a concept of tangibility, three-dimensional of calligraphy and understanding of calligraphy through the prism of dance art whether melody are discussed. The theoretical part is summarized by an analysis of the responses collected in a study, where Western respondents unfamiliar with the cultural background of the eastern cultures were asked about the Japanese calligraphy.

The theoretical part of the thesis is the essential background for the artistic one. A series of twelve graphics represent the interpretation the basic categories of Japanese aesthetics. There were created using the method of a visual translator. Each graphic is based on ideograms building the name of the aesthetic category. While preparing the artistic part of the thesis I strived to transform the language into a transparent layer and due this convey the meaning only with the visual stimuli. By applying this paradigm I wanted to reach everyone in the audience unfamiliar with Japanese language and culture by using the nonverbal language of art.